

PIEJŪRAS KLIMATS

ROLANDS FELDMANIS

Netālo no Tallinas šosejas Limbažu virzienā aiz senāku ēku pudura atrodas varena saimniecība – “Tūjsmuiža”. Angāri, kūts, autotransports, ir vieta birojam, ducim darbinieku un simtam piena gotiņu. Mūsu saruna ar saimnieci KRISTĪNI LINDENBERGU notika pavisam nelielā kambarī, kur ir divas sēdvietas – saimniecei un palīdzēi, lieli datoru ekrāni, kur tiek pārraudzīts fermas un visas saimniecības darbs, pie sienām diplomī.

Pirms sākam sarunu, “Tūjsmuižas” saimniece Kristīne Lindenbergas atrisina ar stipru salu saistītos izaicinājumus, bet viena saruna pārsteidza nesagatavotu – tā notika perfektā vācu valodā. Tie bija pirmie mājiņi uz neparasto stāstu par savas dzimtas saimniecības atjaunošanu un skatu, ka Latvijā var saimniekot tik pat vai vēl priekšzīmīgāk nekā *fāterlandē*.

“Tūjsmuiža” ir 100 slaucamās govīs, ikdienā vidēji 3 tonnas piena. Sava lopbarība, kā arī audzē kartupeļus. Papildus lauksaimniecībai ir arī trīs vienības kravas autotransporta – sniedz pakalpojumus.

– Kā sāka veidoties ģimenes saimniecība un kas pamudināja iesaistīties lauksaimniecībā?

Kristīne: “Mana mamma Benita 90. gados mantoja zemi 20 ha, un ieguvām arī kolhoza fermu 80 govīm. Vietas govīm bija daudz, bet mums bija tieši 10 reizes mazāk – astoņas. Tad 2002. gadā nodibinājām zemnieku saimniecību. Mēs ar māsu vēl tolaik braucām uz Vāciju, tur arī redzējām, ka saimniekot var ne tikai ar siena dakšām un lāpstu, bet pavisam citādi – arī ar tehniku un galvu. Ļoti daudz mācījāmies no vāciešiem, un vēlāk, kad jau saimniekojām, bieži vien braucām uz Vāciju, lai redzētu labākos paraugus. Māsa Rita pat ieguva Vācijā lauksaimnieka izglītību, lai gan vēlāk “Tūjsmuižā” saimniekot paliku es, bet māsa trupina strādāt loģistikas biznesā. Saimniecības izveidošanā un attīstība vienmēr bijusi iesaistīta visa ģimene, it īpaši pēdējos gados jaunā paaudze.

Vēl piebildešu, ka mana mammiņa, kurai jau 76 gadi, visiem mūsu darbiniekiem, kuru ir velna ducis, joprojām gatavo pusdienas.”

Tikai 2015. gadā Kristīnei pievienojās arī topošais vīrs Tomass, kas mudināja pievērsties vairāk arī graudkopībai, iesaistīties arī kooperatīvā VAKS, kāpināt augkopības ražību.

Kristīne: “Agrāk ar graudiem nodarbojāmies tikai kā lopbarības ražotāji,

taču Tomass argumentēti parādīja, ka no graudkopības var gūt vairāk. Pakāpeniski pieauga apsaimniekotās platības, šobrīd tie ir 600 ha, no tiem īpašumā 150. Lopbarību ražojam vairāk nekā patērējam – ir rezerve, tas arī ļauj apsvērt ganāmpulka palielināšanu. Pašreiz graudiem ir 330 ha, kartupeļiem – 70, bet pārējais lopbarībai.

– Vai saimniecības lielums ir optimāls, vai vajag attīstīties plašumā?

– Varētu teikt, ka pašreiz ir optimāls, daudz kas atkarīgs no kopējām nozaru tendencēm, vai augs pieprasījums pēc kartupeļiem, kā attīstīties situācija ar piena cenu – tas ir atkarīgs no pārstrādes pieprasījuma, kam teorētiski vajadzētu palielināties, pateicoties Lietuvas *Vilvi* grupas ražotnei pie

**NODER TĀ PIEREDZE,
KO GUVU, REDZOT,
KĀ ATTĪSTĪJĀS
PĀRSTRĀDES
RŪPNĪCA IGAUNIJĀ**

Bauskas, kam jauda ir 500 tonnas dienās, kā arī uzņēmuma *E-piim* jaudas attīstībai līdz pat 1000 vai 1200 tonnām dienām.

Saimniecības lielums jau šobrīd ļauj ap mums veidot tādu kā kopienu – mēs rīkojam savus svētkus, palīdzam novadam organizēt koncertus, organizējam koncerta vietu mūsu pļavās. Aktīvi, vairāk gan no vīra puses, piedalāmies brīvprātīgo ugunsdzēsēju kustībā, uzturam divas tehnikas vienības. Mūsu darbinieki veido šīs biedrības kodolu, kurā ir vairāk nekā 20 biedru. Mūsu ugunsdzēsēji, glābēji zina katru māju savā novadā – tajā slēpjas spēks – saiedētība, kopdarbība.

KRISTĪNE LINDENBERGA

- Liepupes pagasta z/s “Tūjsmuiža” saimniece.
- Saimniecība reģistrēta 2002. gada 2. aprīlī.
- Apsaimnieko 100 Holšteinas melnraibās šķirnes slaucamās govīs.
- Saražo vidēji 3 tonnas piena dienā.
- Sadarbojas ar kooperatīviem “Piena loģistika” un VAKS.
- Audzē kartupeļus, graudus, lopbarību (arī kukurūzu).
- Apgrozījums 2024. gadā 980 000 eiro.

– Ja būtu papildu līdzekļi, kur jūs tos investētu?

– Investētu vai nu piena lopkopībā, uzbūvējot jaunu fermu govīm, vai arī kartupeļu sēklu audzēšanā. Domāju, ka *E-piim* rūpnīca strādās un palielinās pieprasījumu pēc svaigpiena. Jo savā būtībā tas ir lielisks, ļoti pārdomāts piena pārstrādes projekts. Kartupeļiem ir noiets, pateicoties Alojasa pārstrādes rūpnīcai (VAKS, kuras biedrs ir Kristīnes Lindenbergas saimniecība, ir “*Aloja Stalkensen*” mazākuma akcionārs).

– Kādi ir jūsu piena kvalitātes rādītāji?

– Negribas lielīties, bet cenšamies saglabāt somatiku ap 100 tūkstošiem, mums ir

"TŪJSMUIŽĀ"

arī augsts tauku un olbaltumvielu saturs. Varbūt pie tā ir vainīgs piejūras klimats. Svaigs gaiss, vējš laikam to sekmē. Piejūras rajoniem raksturīgais vējš ir būtiska priekšrocība. Varbūt piejūras klimata īpatnības – bet pērnā gada lielie lieti nenodarīja postu, laicīgi nokūlām, un jaunajā kaltē paguvām izzāvēt. Tas ļāva nopelnīt arī augkopībā.

Raksta autors tiešām atrada vairākas zinātniskās publikācijas par klimata ietekmi uz piena lopkopību. Tajās norādīts, ka piejūras vējainība ir pozitīvs faktors: lielāks gaisa kustības ātrums (1,0–1,5 m/s) uzlabo govju labsajūtu, vējš palīdz dzesēšanai un kompensē augstā mitruma negatīvo ietekmi. Taču katram lopkopim pašam jāvērtē šāda faktora priekšrocības un trūkumi.

– Kā ir jāstrādā laukos? Vai eksistēs tikai pašpietiekamās saimniecības?

– Nedalītu saimniecības tādas grupas, pastāvēt var dažāda lieluma saimniecības, un arī saimniecības var izvēlēties augt, vai varbūt pat optimizēt savu ražošanu nepaļāšinoties. Manuprāt, ir ļoti būtiski efektīvi saimniekot, balstoties uz skaitļiem. Regulāri ir jāmacās, jāapgūst jaunais, jāiet kopā vienā

solī ar jauniešiem, jāievieš modernās metodes, iekārtas. Tas palielina konkurētspēju, vērtību, un galu galā tāds ir arī attīstības modelis. Arī mēs ieguldījām modernā tehnikā – tie ir ērti darba apstākļi, kas ļauj piesaistīt arī jauno paaudzi darbam laukos. Laukos vienmēr ir vajadzīga sadarbība, kooperācija, ar ģimeni, darbiniekiem, kaimiņiem un svaigīgi – ar blakus esošiem uzņēmējiem.

– Kāpēc stājāties kooperatīvos?

– Kooperatīvā iestājos savu kaimiņu, citu lauksaimnieku iespaidā. Savulaik "Piena ceļā", tad vēlāk strādāju ar *E-piim*, līdz beidzot, ražojot graudus, arī VAKS 2015. gadā. 2025. gada nogalē iestājāties kooperatīvā "Piena loģistika", kas tuvāk saimniecībai. VAKS vairāk uzzināju par graudu audzēšanas iespējām, kā augkopību padarīt vēl efektīvāku, arī pateicoties kooperatīva organizētajiem semināriem, agronomu konsultācijām.

– Kas pamudināja pieteikties uz VAKS padomes locekles amatu?

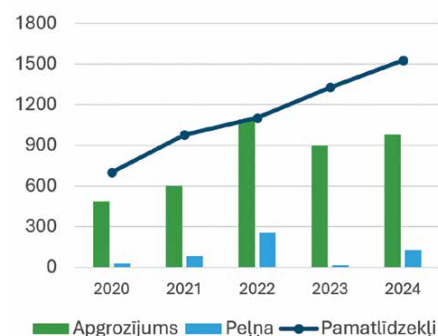
– Darba gaitā kooperatīvā *E-piim* daudz iemācījos par kooperācijas būtību. Ļoti bieži mēs, zemnieki, aizmirstam, kas īsti ir kooperācija, to vajadzētu atgādināt. Mani

iedvesmoja vēlme kooperācijas garu un kodolu pārnest arī uz VAKS – to daļu, ko iemācījos, ko apguvu caur savu pieredzi. Uzsākot darbu VAKS padomē, liels ieguvums bija apmācības labā pārvaldībā, padomes un valdes mijiedarbībā. Kooperācijai jāiet tālāk uz augstāku pievienoto vērtību. Nemot konkrētus plānus, pirms tie vēl nav īstenoti, teikšu, ka noder tā pieredze, ko guvu, redzot, kā attīstījās pārstrādes rūpnīca Igaunijā – tā ir ļoti vērtīga pieredze daudzu gadu garumā. Pat ja uzsit punu, tā ir mācība, zināšanas, kā vajadzētu un kā nevajadzētu rīkoties. Tostarp VAKS ļoti sekmīgi pērn īstenoja kaltes izbūves projektu Liepupē. Tas tikai mūsu saimniecībai vien ļāva ietaupīt ap 10 tūkstošiem eiro. Apkārt vēl ir citas. Vairs nav jāved graudi uz Valmieru, un tad atpakaļ gar mums uz ostu. Tas veido arī zaļāku vidi.

– Kas jāmaina kooperatīvos?

– Kooperatīviem vajadzētu palielināt komunikāciju ar biedriem, tos vairāk iesaistīt. Skaļi runāt par plāniem gan negribētos. Zemnieka runas un domas atrisās, kad rit dzīvas sarunas, kad esi klāt. Tad rodas pieredzes apmaiņa, jaunas idejas, virzieni, var domāt par plāniem ne tikai saimniecībai, kooperatīvam, bet arī plašāk – kā jāsaimeko reģionā, ko varam darīt arī savas vides – kooperatīva un valsts – labā. Šķiet, ne velti ir tāds teiciens latīņu valodā – "Fortes fortuna adiuvat" – veiksmē palīdz tiem, kas cenšas.

Finanšu informācija: saimniecība piecu gadu laikā ir investējusi ražošanas līdzekļos un kāpinājusi ieņēmumus divas reizes (sk. 1. attēlu). LL

1. attēls. Z/s "Tūjsmuiža" finanšu rādītāji, tūkst. eiro

Kristīne Lindenberg ar vīru Tomasu un darbinieku Gintu saimniecības darbnīcā